

PARAMEDIC2

The Adrenaline Trial

**National Institute for
Health Research**

ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫਾਰ ਹੈਲਥ ਰਿਸਰਚ ਦੇ ਹੈਲਥ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (National Institute for Health Research's Health Technology Assessment programme) ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੰਬਰ 12/127/126)। ਏਥੇ ਜਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਹੈਲਥ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (Health Technology Assessment Programme), NIHR, NHS ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹੋਣ।

ਦਿਲ ਦਾ ਰੁਕਣਾ (CARDIAC ARREST) ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸੰਕਟਕਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਦਿਲ ਅਚਾਨਕ ਧੜਕਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਦਿਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਧੜਕਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਜਦ ਦਿਲ ਧੜਕਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿਮਾਗ, ਫੇਫੜਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਪੰਪ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਦੇ ਸਕਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿਖਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

30,000

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਯੂਕੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਬਿਨਾਂ ਇਲਾਜ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਵਾਸਤੇ, ਬਚਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 10% ਘੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ

10 ਵਿੱਚੋਂ 1 ਤੋਂ ਘੱਟ (10%) ਮਰੀਜ਼ ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਚਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਉਹਨਾਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਲਾਜ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ, ਸਰਵੇਖਣ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 95% ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਸੀ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਦੇਰ (ਘੰਟਿਆਂ ਜਾਂ ਦਿਨਾਂ) ਲਈ ਬਚਣ ਨਾਲੋਂ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਧੀਆ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਲੰਬੀ-ਮਿਆਦ ਲਈ ਬਚਣਾ ਵਧੇਰੇ ਅਹਿਮ ਸੀ।

ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਲਾਜ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਓਥੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਲਾਜ ਵਜੋਂ ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ (adrenaline) ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 50 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ।

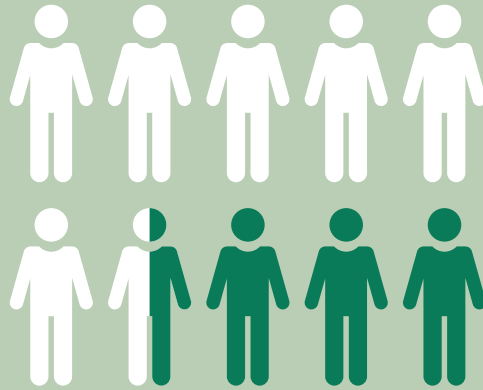
PARAMEDIC2 ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਵਾਸਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ।

ਅਧਿਐਨ ਵਿਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

8,016

ਬਾਲਗ ਮਰੀਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਵਾਸਤੇ NHS ਪੈਰਾਮੈਡਿਕਸ ਵੱਲੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

65%

ਪੁਰਸ਼

10 ਵਿੱਚੋਂ **6**

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲੋਂ CPR ਮਿਲੀ

ਔਸਤਨ ਉਮਰ

69

(ਸਾਲ)

75%

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਰੁਕਣਾ ਘਰ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ

1%

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਰੁਕਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ

20%

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਰੁਕਣਾ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ

4%

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਰੁਕਣਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ

ਔਸਤਨ, ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਦੀਆਂ **5** ਖੁਰਾਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਕੇ

41%

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੇ ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਕੇ

2.7%

ਲੋਕ ਹਸਪਤਾਲੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈਕੇ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਬਚ ਗਏ ਸਨ

ਨਤੀਜੇ

ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਦਿਲ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਾਲੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਵਾਸਤੇ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਬਚੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
(0.8% ਦਾ ਫਰਕ)

ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜੋ ਵਧੀਆ ਸਿਹਤਯਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਬਚੇ ਸਨ...

...ਪਰ, ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਚ ਗਏ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਤੀਬਰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਗਭਗ ਦੁੱਗਣੀ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਮਰੀਜ਼ ਚੱਲਣ-ਫਿਰਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। (31% ਬਨਾਮ 18%)

ਇਹ ਚਿੱਤਰ ਉਹਨਾਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈਕੇ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਬਚ ਗਏ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ (n = 126)

ਕੋਈ ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਨਹੀਂ (n = 90)

ਕੋਈ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ
ਬਿਲਕੁੱਲ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ

ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ
ਕੁਝ ਕੁ ਲੱਛਣ ਹਨ ਪਰ ਸਾਰੇ ਆਮ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ

ਕੁਝ ਕੁ ਅਸਮਰੱਥਾ
ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ

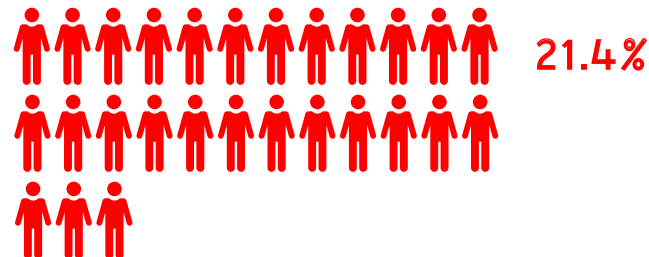
ਦਰਮਿਆਨੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ
ਕੁਝ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਲਣ ਦੇ ਯੋਗ

ਔਸਤਨ ਤੀਬਰਤਾ ਵਾਲੀ ਅਸਮਰੱਥਾ
ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਲਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਲੋੜਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਅਯੋਗ

ਤੀਬਰ ਅਸਮਰੱਥਾ
ਬਿਸਤਰੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ, ਟੱਟੀ-ਪਿਸ਼ਾਬ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਰਸਿੰਗ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ

ਕੁੱਲ 100%

ਕੁੱਲ 100%

ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰਦਾਇਕ ਹਨ?

ਏਥੇ ਦਿੱਤਾ ਚਿੱਤਰ ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ-ਆਧਾਰਿਤ ਇਲਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਦੀ ਅਸਰਦਾਇਕਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦਿਲ ਦੇ ਰੁਕਣ ਦਾ ਜਲਦੀ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮਦਦ ਮੰਗਣਾ
10 ਗੁਣਾ ਵਧੇਰੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਕਾਰਡੀਓਪਲਮੋਨਰੀ ਰੀਸਸੀਟੇਸ਼ਨ
(Cardiopulmonary resuscitation - CPR)
8 ਗੁਣਾ ਵਧੇਰੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਡੀਫਿਬਰੀਲੇਸ਼ਨ (ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਝਟਕਾ)
20 ਗੁਣਾ ਵਧੇਰੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ

ਸਿੱਖੋ ਕਿ CPR ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ

www.life-saver.org.uk

www.bhf.org.uk/how-you-can-help/how-to-save-a-life/how-to-do-cpr

ਕੀ ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ?

ਰੀਸਸੀਟੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ (Resuscitation Council) (UK) ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਇਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਆਨ ਰੀਸਸੀਟੇਸ਼ਨ (International Liaison Committee on Resuscitation) (ILCOR) ਕਲੀਨਿਕੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪੈਰਾਮੈਡਿਕਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਹਸਪਤਾਲ-ਤੋਂ-ਬਾਹਰ ਦਿਲ ਰੁਕਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਡਰੈਨਾਲਿਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਰੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ।

ਕਲੀਨਿਕੀ ਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਆਧਾਰਿਤ ਇਲਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ CPR ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਝਟਕਾ (defibrillation)।

ਇਸ ਪਰਖ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਤੀਜੇ *New England Journal of Medicine*
“A Randomised Trial of Epinephrine in Out-of-Hospital Cardiac
Arrest” ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।
www.nejm.org

ਅਸੀਂ ਪੈਰਾਮੈਡਿਕਸ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਟੀਮਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਜਨਤਕ
ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚੀ ਪਰਖ ਦੌਰਾਨ ਮਦਦ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਸਤੇ ਧੰਨਵਾਦ
ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ।

ਪਰਖ ਟੀਮ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਈਮੇਲ: paramedictrial@warwick.ac.uk
ਵੈੱਬਸਾਈਟ: www.warwick.ac.uk/paramedic2
ਇਸ ਪਤੇ 'ਤੇ ਲਿਖੋ: PARAMEDIC2 Trial Office
Warwick Clinical Trials Unit
University of Warwick
Gibbet Hill Road
Coventry
CV4 7AL

NHS
West Midlands
Ambulance Service
NHS Foundation Trust

NHS
South Central
Ambulance Service
NHS Foundation Trust

NHS
London Ambulance Service
NHS Trust

NHS
North East
Ambulance Service
NHS Foundation Trust

Ymddiriedolaeth GIG
Gwasanaethau Ambiwllans Cymru
Welsh Ambulance Services
NHS Trust

